

Max Porter
TAMSIOS
SIELVARTO
PLUNKSNOS

Iš anglų kalbos vertė Marius Burokas

R A R A

Vilnius, 2022

PIRMOJI DALIS
MAŽUMYTIS NAKTIES

BERNIUKAI

Ant mano pagalvės guli plunksna.

Pagalvės gaminamos iš plunksnų, eiki miegoti.

Didelė juoda plunksna.

Ateik miegoti į mano lovą.

Ir ant tavo pagalvės guli plunksna.

Lai tos plunksnos sau guli, miegokime ant grindų.

TĖTIS

Jai mirus, aš keturias ar penkias dienas sėdėjau svetainėje ir svarsčiau, ką daryti. Slankiojau po namus laukdamas, kol atslūgs šokas, laukdamas, kol iš veidmainiško mano dienų organizuotumo išnirs koks aiškesnis jausmas. Jaučiausi nei pakartas, nei paleistas. Vaikai miegojo. Aš gėriau. Prie lango rūkiau suktines. Jaučiau, kad svarbiausia jos išėjimo Anapilin pasekmė tikriausiai bus ta, kad aš amžiams tapsiu organizatoriumi, sąrašus sudarinėjančiu nuvalkiotų padėkų prekeiviu, Mamos netekusių mažų vaikų dienotvarkės inžinieriumi, veikiančiu it mašina. Mano sielvartas buvo keturmatis, abstraktus, vos atpažįstamas. Mane krėtė šaltis.

Draugai ir artimieji, tokie švelnūs ir geri, kurį laiką trainiojosi aplinkui, paskui vėl išsivažinėjo po namus, grįžo į savo gyvenimus. Vaikams sugulus butas netekdavo prasmės, jame nelikdavo jokios gyvybės.

Nuaidėjo durų skambutis, aš įsitempiau, bijodamas dar didesnio gerumo. Dar viena lazanija, dar keletas knygų, apkabinimas, puodžiukai su jau paruoštu maistu berniukams. Aš, žinoma, beveik spėjau tapti aplinkui

besisukiojančių gedėtojų elgesio ekspertu. Būdamas pačiame epicentre, visus kitus pradėdi matyti neįprastai, antropologo akimis, – priblokštuosius, apsimestinai abejingus, tuos, kuriems „įvyko toli gražu ne baisiausia“, per ilgai užsisvečiavusius, visus naujai iškeptus geriausius jos, mano, mūsų berniukų draugus. Visus žmones – vis dar nė velnio nenutuokiu, kas tokie jie iš tikrųjų yra. Jaučiausi kaip Žemė iš tos nepaprastos nuotraukos, kurioje mūsų planetą apjuosusi tiršta kosminių šiukšlių juosta. Jaučiau, kad prabėgs metų metai, kol tos nučiupinėtos mazguotos sapnų virvelės, nuraizgytos iš kitų žmonių demonstruojamos širdgėlos dėl mano žmonos mirties, nusidėvės pakankamai, kad vėl pamatyčiau kokią nors tamsią erdvę; žinoma – nė sakyti neverta, – nuo tokių minčių mane graužė kaltė. Bet, pamaniau drąsindamas save, viskas pasikeitė, jos nebėra, tad aš galiu galvoti, ką noriu. Ji man pritartų, nes mudu visados buvome perdėtai linę viską analizuoti, ciniški, gal net nelojalūs vienas kitam, nuolat suglumę, sutrikę. Kviestinius pietus ir nuodugnias analizes pamėgę šunsnukiai, kupini gerų ketinimų. Veidmainiai. Bičiuliai.

Vėl nuaidėjo durų skambutis.

Nulipau kilimu išklotais laiptais į žvarbų koridorių ir atidariau duris.

Už jų nebuvo nei gatvės žibintų, nei šiukšliadėžių, nei grindinio akmenų. Nei kontūrų, nei šviesų – iš viso jokių pavidalų, vien tik dvokas.

Kažkas pokštelėjo, sušvilpė ir vožė man taip, kad aš, gaudydamas kvapą, nuvirtau prie durų slenksčio. Koridoriuje buvo tamsu nors į akį durk, velnioniškai šalta, ir aš pagalvojau: „Kas čia per pasaulis, jei mane šiųnakt apiplėš mano paties namuose?“ O tada dar pagalvojau: „Tiesą sakant, o koks skirtumas?“ Ir dar: „Būkit geri, tik nepamirškite berniukų, jiems reikia išsimiegoti. Atiduosiu jums viską, iki paskutinio cento, tik nepamirškite berniukų.“

Kai atsimerkiau, vis dar buvo tamsu, viskas aplinkui šnarėjo, traškėjo.

Plunksnos.

Nosį rietė puvimo dvokas, sodri, lipni šviežiai pašvinkusio maisto, samanų, odos ir raugo smarvė.

Plunksnos tarp pirštų, mano akyse, burnoje, plunksnų hamakas kilstelėjo mane per pėdą virš plytelėmis išklotų grindų.

Viena blizgi, juoda it degutas, didelė it mano veidas akis lėtai mirksi įdiržusioje raukšlėtoje akiduobėje, spunkso iš futbolo kamuolio dydžio sėklidės.

ŠŠŠŠŠŠŠŠŠŠŠŠŠŠŠŠŠŠŠŠŠŠŠŠAAA.

ššššššššššššššššššššššššaaa.

Ir štai ką jis pasakė:

Nepaliksiu tavęs tol, kol tau manęs reikės.

Nuleisk mane žemėn, atsakiau.

Ne, kol nepasakysi man „labas“.

Nuleisk. Mane. Žemėn, sukvarčiau, ir mano šlapimas sušildė jo sparno linkį.

Tu išsigandęs. Tiesiog pasilabink.

Labas.

Pasilabink kaip pridera.

Aš nuolankiai atsilošiau, aš troškau, kad žmona vis dar būtų gyva. Aš troškau netįsoti persigandęs savo koridoriuje, didžiulio paukščio glėby. Aš troškau, kad šitai nebūtų manęs taip apsėdę būtent dabar, kai ką tik nutiko baisiausia nelaimė mano gyvenime. Tokie buvo mano tikrieji troškimai. Jutau kartėlio kupiną nuostabą. Man tapo aiškiau.

Sveikas, Varne, tariau. Malonu pagaliau tave susitikti.

*

Ir jis pradingo.

Pirmąkart per daugelį dienų užmigau. Sapnavau popietes miške.

VARNAS

Labai romantiškai – štai kaip pirmąkart susitikom.
Prastai išauklėtas. Kyšt kaukšt. Butas – du miegamieji viršuj, dviejų lygų, kiek siauras spinterjeras, įsmukau lengvai per sieną ir aukštyn į miegamąjį palėpėj aplankyti tuodu tykiai miegančius pliušinius berniukus, svaiginantis nekaltų vaikų gaudesys, pūkai, kutai, drūtai piktai daiktai, viskas nuklota sunkiu juodu gedulu, kiekvienas paviršius – mirusi Mama, kiekvienas pieštukas, trintukas, mašiniukas, paltukas, aulinis batukas aptrauktas sielvarto greimu. Mirusios Mamos laiptais žemyn, krepšt tekšt girgžt suriesti nagai švyst, žemyn į Tėtuko dar visai neseniai buvusį MamosirTėčio miegamąjį. Buvau Hernis medėjas beragis niekadėjas. Padėjęs. Štai jis. Aute. Juodai prisprogęs. Pasilenkiau ir pauosčiau jo kvapsnį. Mėsinių musių, papuvusios gyvatvorės natos. Pražiodžiau jo burną, suskaičiavau kaulelius, kiek užkandau iš nevalytų dantų, tarpdančius pavaliau, liežuvį šen, ten varniškai pamėčiau, pavėčiau, apklotą kilstelėjau. Patryniau snapą jam į nosį lyg eskimas. Paglosčiau blakstienomis lyg drugelio sparnais. Pabučiavau plast paplast paukštelio

bučiniu, lyg Dženė Ren¹. Jo pūkuoti (pirštai taukuoti) pauteliai liūdnei jaukiai suglebę švelniai kilsavo, kilst, o tada smukt, kilst ir smukt, kilst ir smukt, aš meldžiaus, o kvėpavimas ir epidermis šnabždėjo „mėsa, aaa, mėsa, aaa, mėsa, aaa“ ir man tai buvo labai gražu, kilst (visai kaip aš) ir smukt (visai kaip aš), paplokščias (visai kaip aš), ir nenuostabu, kad man pasirodžius po jo antklode jis nenubudo, dvokas, puvena muvena kuvena, prabusk, žmogau (PAUKŠČIO PLUNKSNŲ TAU SUBINĖN, TAU BURNON IR ŠLAPLĖN), bet jis miegojo ir miegamasis buvo jo mauzoliejus. Jis buvo atsitiktinė liekana, ir aš žinojau, kad tai geriausias darbelis, tikros linksmybės. Uždėjau koją ant jo akies obuolio ir pasvarsčiau, ar neišrovus juoko dėlei, gal iš pasigailėjimo. Išsipešiau juodą plunksną iš kaklo ir palikau ant jo kaktos, ant, jo, tos.

 Kaip perspėjimą, kaip suvenyrą, kaip mažumytį nakties ryte.

 Kaip atokvėpį gedulo rate.

Duosiu tau apie ką mąstyti, sušnabždėjau.

Jis nubudo ir nepastebėjo manęs savo traumos tamsybėse.

¹ Jenny Wren – Charleso Dickenso 1865 m. romano *Mūsų bendras draugas* (*Our Mutual Friend*) personažas. Taip pat 2005 m. sukurta Paulo McCartney daina. *Wren – karietaitė* (angl.) (čia ir toliau – vert. past.).

éééézaú, sugargé.

kchééézaú.